

GENERELT OM TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har til oppgave å føre tilsyn med advokater, advokatforetak og rettshjelpere.

Tilsynsrådet har en rekke oppgaver knyttet til utstedelse av tillatelser til å drive som advokat, advokatfullmektig eller rettshjelper, samt tilsyn og kontroll med at advokat- og rettshjelpsvirksomhet drives i samsvar med regelverket. Oppgavene og vilkårene er beskrevet i domstoloven kapittel 11 og i advokatforskriften.

Tilsynsoppgavene utføres blant annet ved at Tilsynsrådet og den revisor som Tilsynsrådet har engasjert, hvert år gjennomgår regnskaper, egenerklæringer og revisorberetninger fra alle advokater og rettshjelpere som er underlagt regnskaps- og revisjonsplikt.

Dersom kontrollen avdekker mangler eller mulige kritikkverdige forhold, kan Tilsynsrådet foreta bokettersyn. Bokettersyn vil også kunne bli iverksatt etter mottak av meldinger fra domstol, påtalemyndighet eller andre om mulige kritikkverdige forhold. I tillegg til slike bokettersyn gjennomfører Tilsynsrådet tilfeldige tilsynsbesøk. Det er en noe forenklet gjennomgang av utvalgte advokaters regnskap, etterlevelse av hvitvaskingsregelverk mv. basert på stikkprøver.

Dersom noen som Tilsynsrådet fører tilsyn med har opptrådt i strid med lov eller forskrift, kan Tilsynsrådet meddele vedkommende en irettesettelse eller advarsel. I alvorlige tilfeller kan Tilsynsrådet fremme forslag til Advokatbevillingsnemnden om tilbakekall av advokatbevilling eller tillatelse til å drive rettshjelp.

Tilsynsrådet kan oppnevne forvalter for en advokatvirksomhet i tilfeller der virksomheten ikke blir forvaltet eller avviklet på annen betryggende måte. Tilsynsrådet fører register over alle landets advokater, advokatfullmektiger og rettshjelpere, og utsteder erklæringer vedrørende prøven for Høyesterett. I tillegg avgir Tilsynsrådet uttalelser til lovforslag og regelendringer i den grad det er av relevans for Tilsynsrådets virksomhet.

Beslutninger om bokettersyn, tilsynsbesøk, forvalteroppnevning og sanksjoner treffes normalt av Tilsynsrådets styre. Sekretariatet er delegert kompetanse til å avgjøre søknader om advokatbevilling og autorisasjon av advokatfullmektiger. Videre treffer sekretariatet beslutninger i forbindelse med såkalte formalovertredelser, dvs.

fristoversittelse ved innlevering av regnskap, egenerklæring og revisorberetning, manglende sikkerhetsstillelse og/eller unnlatt betaling av bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden.

Tilsynsrådets styre

Tilsynsrådets styre består av tre medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes annet hvert år av Justis- og beredskapsdepartementet, jf. advokatforskriften § 4-1 andre ledd. Styrets leder skal være advokat. Et medlem skal være revisor og det tredje medlem stilles det ikke spesielle krav til i lovteksten, men det er forutsatt at vedkommende "nyter allmenn tillit".

TILSYNSRÅDETS SAMMENSETNING I 2017

Leder

Advokat Thomas Smedsvig

Varamedlem:

Advokat Henrik Garmann

Styremedlem

Statsautorisert revisor
Helene Sundelin Johansen

Varamedlem:

*Statsautorisert revisor
Eva Hammersland*

Styremedlem

Professor Berte-Elen
Reinertsen Konow

Varamedlem:

*Sorenskriver
Rolf Selfors*

Godtgjørelsen til Tilsynsrådets styre fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet.

Revisor

Tilsynsrådets valgte revisor er PricewaterhouseCoopers AS, ved statsautorisert revisor Cato Grønnern.

Sekretariatet

Tilsynsrådets daglige virksomhet ivaretas av et eget sekretariat. Advokat Hege Bjølseth er sekretariatets direktør. Sekretariatet har i 2017 bestått av 14 medarbeidere, hvorav åtte er jurister. Virksomhetens forretningslokaler er i Oslo.

Gjennom samarbeidsavtale med Ernst & Young AS statsautoriserte revisorer, får Tilsynsrådet bistand ved kontroll av advokaters og rettshjelperes regnskapsføring og behandling av betroede midler. Samarbeidsavtalen med Ernst & Young AS ble etter anbudskonkurranse inngått for fire år, fra og med 2014. For de tilfeller hvor Ernst & Young AS er inhabile eller det måtte foreligge interessekonflikt, har Tilsynsrådet for samme periode inngått samarbeidsavtale med Stiansen & Co AS statsautoriserte revisorer.¹

TILSYNSRÅDETS SEKRETARIAT

Direktør
Hege Bjølseth

Assisterende direktør
Dag Eriksen

Tilsynsrådet har rutiner som skal sikre likebehandling av kjønn. Av sekretariatets 14 ansatte er fem menn.

Tilsynsrådets rettslige status

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for Tilsynsrådets virksomhet.

Tilsynsrådet er et uavhengig statlig organ underlagt Justis- og beredskapsdepartementet, og utøver sin saksbehandling som et selvstendig organ.

Domstolloven § 225 fjerde ledd angir uttømmende hvilke av Tilsynsrådets vedtak som kan påklages til Advokatbevillingsnemnden. Klage over avslag på innsynsbejæringer behandles av Justis- og beredskapsdepartementet, jf. offentleglova § 32 og advokatforskriften § 4-2.

¹ Ernst & Young AS har vunnet anbudskonkurransen for perioden 2018-2022. Grant Thornton revisjon AS vil fungere som revisor i samme periode i de tilfeller Ernst & Young AS er inhabile eller det måtte foreligge interessekonflikt.

Finansiering

Tilsynsrådets virksomhet finansieres ikke over statsbudsjettet, men ved lovpålagt årlig bidrag fra landets praktiserende advokater og rettsjelpere. Tilsynsrådets økonomi er nærmere omtalt i et eget kapittel senere i årsrapporten.

STYRELEDERES BERETNING

Tilsynsrådet har opprettholdt en høy tilsynsaktivitet i 2017. Oppmerksomheten i de siste to årene har særlig vært rettet mot advokatenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

I 2015 besluttet Tilsynsrådet å øke antall tilsynsbesøk. Dette er forenklede ettersyn hos tilfeldig utvalgte advokater, og kommer i tillegg til bokettersyn basert på bekymringsmeldinger, mangelfulle regnskaper, mv. I 2016 ble det besluttet å gjennomføre tilsynsbesøk i de største advokatfirmaene i landet. Disse tilsynsbesøkene ble gjennomført i 2017. I tillegg ble det i 2017 besluttet gjennomført tilsynsbesøk i alle de mellomstore advokatvirksomhetene.

Ved disse tilsynsbesøkene har vi særlig sett nærmere på advokatfirmaenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Gjennomgangen har avdekket store forskjeller i hvilken grad hvitvaskingsregelverket er implementert og fulgt opp i praksis i de ulike foretakene.

Tilsynsbesøkene som har vært foretatt danner et godt grunnlag for målrettede tiltak for å øke bevisstheten og kunnskapen om regelverket i advokatbransjen. Erfaringsmaterialet vil blant annet gi oss et bedre grunnlag for å kunne definere utsatte risikoområder som vi kan rette særlig fokus på ved fremtidige tilsynsbesøk.

Erfaringene herfra danner også grunnlag for de retningslinjer som er under utarbeidelse i Tilsynsrådets planlagte veileder for advokatene på hvitvaskingsområdet. Det vil også gi grunnlag for et internt strategidokument som også inneholder en risikoklassifiseringsmodell for utvelgelse av tilsynsobjekter. Begge disse dokumentene er forventet ferdigstilt i begynnelsen av 2018.

Tilsynsrådet har i 2017 besluttet å gjennomføre tilsynsbesøk i advokatvirksomheter som har et høyt antall eiendomstransaksjoner, og som i henhold til FATF² og Finanstilsynet er å betrakte som en særlig risikoutsatt virksomhet i hvitvaskingsøyemed. Eiendomstransaksjoner er fremhevet i Norges nasjonale risikovurdering for hvitvasking og terrorfinansiering for 2016, og er både av FATF og Finanstilsynet ansett å være en attraktiv måte å kunne hvitvaske penger på.

Samlet har Tilsynsrådet i 2017 besluttet gjennomført 72 stedlige tilsyn som til sammen omfatter 561 advokater. Av disse er det 31 ordinære bokettersyn (som omfatter 62

² Financial Action Task Force on Money Laundering

advokater), og 41 tilsynsbesøk (som omfatter 499 advokater). For ordinære bokettersyn har antallet av omfattede advokater økt (35 advokater i 2016), mens det for tilsynsbesøkernes del har vært en reduksjon i antallet advokater omfattet av disse (1133 advokater i 2016). Den store nedgangen skyldes at de største advokatfirmaene, med et meget stort antall ansatte advokater, inngår i statistikken fra 2016.

I 2018 vil Tilsynsrådet innføre en løsning via Altinn-portalen for innsending av advokaters egenerklæringer med vedlegg. Det forventes at dette vil innebære en forenkling for advokatene og en betydelig effektivisering av Tilsynsrådets årlige kontroll med og gjennomgang av dokumentasjonen.

Forvalterordningen har i 2017 påført Tilsynsrådet betydelige økte kostnader langt ut over budsjett. Etersom forvalter oppnevnes når det oppstår behov, er det vanskelig å forutberegne hva kostnadene vil bli det enkelte år. Tilsynsrådet har i 2017 utarbeidet nye og utvidede retningslinjer for forvaltere. Vi har også tatt opp med Justis- og beredskapsdepartementet spørsmålet om muligheten for at Tilsynsrådet skal få dekket sine kostnader via advokatenes ansvarsforsikringer eller sikkerhetsstillelse eller på annen hensiktsmessig måte. Vi erfarer at forvalters arbeid ofte bidrar til å sikre verdier slik at arbeidet kommer forsikringselskap, kreditorer, klienter og advokaten eller hans etterlatte til gode uten at noen av disse bidrar til å dekke kostnadene.

Tilsynsrådet gjennomførte et dialogmøte med Justis- og beredskapsdepartementet 21. juni 2017. I møtet ble blant annet diskutert den nye løsningen med innsending av advokaters egenerklæringer via Altinn-portalen, oppfølging av FATFs rapport fra 2015 og regelverket rundt forvalterordningen. Det ble også tatt opp spørsmål knyttet til politiets henleggelse av Tilsynsrådets anmeldelser i saker der det er avdekket, og dokumentert, ulovlig rettshjelpsvirksomhet. Tilsynsrådets erfaringer med rettshjelperordningen, og forholdet mellom tilsyns- og disiplinærordningen var også tema på dette møtet.

Tilsynsrådet har også hatt dialogmøte med Advokatforeningen. Tilsynsrådet anser dialogen med Advokatforeningen som viktig både fordi foreningen er sekretariat for disiplinærordningen og fordi foreningen representerer de fleste advokater i landet.

Finanstilsynet fører tilsyn med eiendomsmeglere. Dette omfatter også advokater som driver eiendomsmegling. Finanstilsynet og Tilsynsrådet har utvekslet informasjon og samarbeidet om de saker som involverer advokater noe som har bidratt til bedre kontroll med denne type virksomhet.

Tilsynsrådet har deltatt på Hvitvaskingskonferansen 2017 i regi av ØKOKRIM, Finanstilsynet og Finans Norge. Vi har rapportert til Justis- og beredskapsdepartementet vårt oppfølgingsarbeid når det gjelder tiltak for å etterleve

FATFs anbefalinger. Departementet har uttrykt tilfredshet med Tilsynsrådets arbeid på dette området.

Tilsynsrådet har i 2017 feiret sitt 20-årsjubileum, og arrangerte et jubileumsseminar der temaet var "Tilsyn med fremtidens advokater". På seminaret deltok representanter fra en rekke store offentlige og private aktører, med relevans til Tilsynsrådets virksomhet.

Thomas Smedsvig
styrets leder

VIRKSOMHETEN I 2017

Tilsynsrådets styre har i løpet av året avholdt ti ordinære styremøter, i tillegg er det avholdt et styremøte på telefon og to saker er behandlet på sirkulasjon.

Kontrollvirksomheten

Tilsynsrådets hovedoppgaver er å drive kontrollerende, forebyggende og skadebegrensende virksomhet. Dette gjøres blant annet ved å påse at advokatene etterlever de sentrale rammevilkårene som er nedfelt for deres virksomhet. Den årlige gjennomgangen av innkomne egenerklæringer med revisoruttalelse er en sentral oppgave i denne sammenheng.

Våre bokettersynrevisorer utarbeider årlig en rapport hvor deres erfaringer ved gjennomgang og kontroll av egenerklæringene oppsummeres. Tilsynsrådet avholder bokettersyn i advokatvirksomheter der vi har mottatt opplysninger som tilsier en mer inngående kontroll. I tillegg avholdes tilsynsbesøk ut fra en risikobasert tilnærming og på stikkprøvebasis.

Tilsynsrådet driver også informasjonsvirksomhet gjennom kurs, deltakelse i den offentlige debatt og veiledning til advokater og andre berørte.

Tilsynsrådet fører kontroll med at den som driver advokat- eller rettshjelpvirksomhet har stilt lovbestemt sikkerhet for sin virksomhet, og at virksomheten er organisert i samsvar med gjeldende regler.

Tilsynsrådet har landets eneste ajourførte register over praktiserende advokater og rettshjelpere. Domstoladministrasjonen får ukentlig ajourførte opplysninger om praktiserende advokater, advokatfullmektiger og rettshjelpere.

OECDs gruppe mot hvitvasking av penger

Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) avga i 2015 rapport fra Norge med anbefalinger til tiltak mot finansiering av terrorisme og skatteunndragelse. Enkelte av anbefalingene berører Tilsynsrådets virksomhet.

Tilsynsrådet har i etterkant av FATF-rapporten trappet opp antallet tilsynsbesøk, særlig mot risikoutsatte virksomheter. Vi har videreført tilsynsvirksomheten med fokus på advokatvirksomhetenes tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Vi har opprettholdt et høyt antall tilsynsbesøk, og gjennomført tilsyn i store og mellomstore advokatvirksomheter. Videre har vi besluttet å avholde tilsynsbesøk hos advokater som

driver eiendomsmegling og som har et høyt antall formidlinger. Det er av Justis- og beredskapsdepartementets nasjonale sikkerhetsvurdering for 2016, Finanstilsynet og FATF pekt på at eiendomstransaksjoner er en attraktiv måte å hvitvaske penger på, og at det er risiko for at store beløp kan bli hvitvasket gjennom slike formidlinger.

Tilsynsrådet har sett på hvordan risikoutsatte virksomheter forholder seg til hvitvaskingsregelverket og begynt å danne oss et bilde av hvilke utfordringer disse selskapene har med etterlevelse av regelverket.

På bakgrunn av de erfaringer vi har gjort oss ved tilsynsbesøkene, har vi jobbet med et internt strategidokument. En veileder til bruk for advokatvirksomhetene er arbeidet med i 2017 og planlegges ferdigstilt i begynnelsen av 2018.

Tilsynsrådet har i 2017 sendt tilbakemeldinger til Justis- og beredskapsdepartementet der vi har konkretisert Tilsynsrådets mål for å implementere FATF sine standarder i Tilsynsrådets arbeid for 2017 og 2018. Justis- og beredskapsdepartementet har så langt vurdert Tilsynsrådets oppfølgingsarbeid som tilfredsstillende.

Altinn-prosjektet

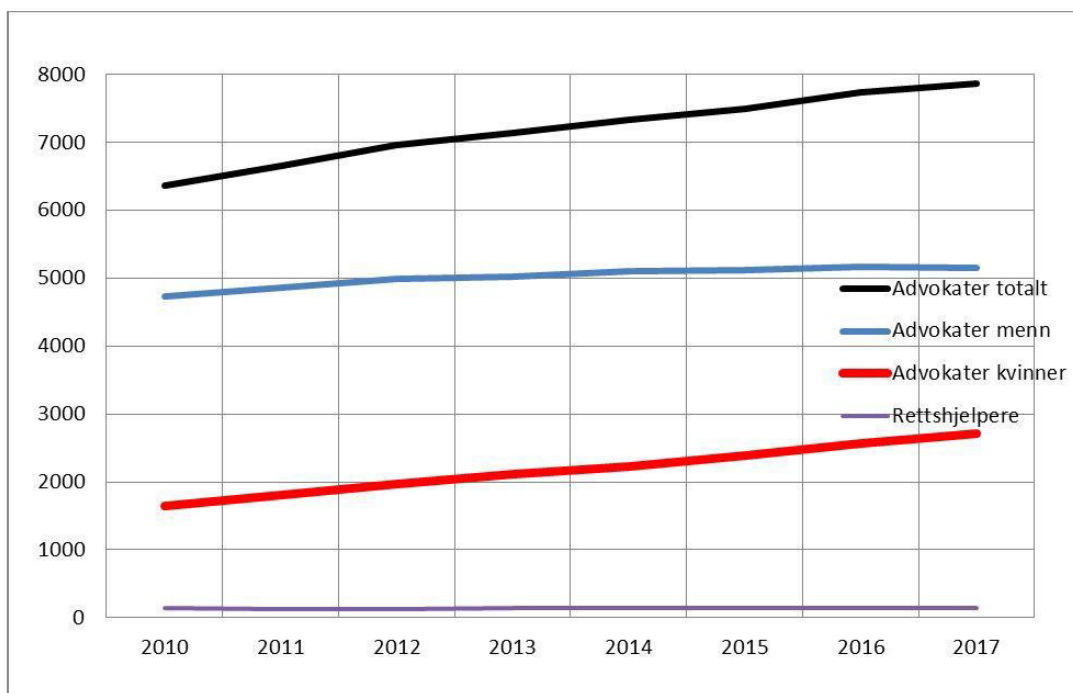
Vi har i 2017 jobbet med å få på plass en Altinn-løsning slik at advokatvirksomhetene via denne løsningen kan innlevere egenerklæring med vedlegg og motta giro for betaling av bidrag. Løsningen skal etter planen være tilgjengelig fra mars 2018. I en overgangsperiode kan advokatene velge å innlevere egenerklæring med vedlegg for 2017 på papir også i 2018. Det forventes at prosjektet vil innebære en forenkling for advokatene og gi en betydelig effektiviseringsgevinst for Tilsynsrådets arbeid med systematisering, gjennomgang og oppfølging av dokumentasjonen

Tall i virksomheten fra 2017

Praktiserende advokater og rettshjelpere

Pr. 31. desember 2017 var 7840 personer registrert som praktiserende advokater; 5134 menn og 2706 kvinner. Tilsvarende tall pr. 31. desember 2016 var 7738 (5177 menn og 2561 kvinner). Tilsynsrådet har pr. 31. desember 2017 registrert til sammen 135 praktiserende rettshjelpere, inklusive advokater fra land utenfor EØS-området som har adgang til å yte rettshjelp.

Det er registrert 17 spesielle rettshjelptiltak (deriblant Juss-Buss og Gatejuristen som er etablert i alle de større byene). Videre er det registrert 28 personer med advokatbevilling fra annen EU/EØS-stat, som driver virksomhet i Norge i kraft av denne.

Antall advokater og rettsjelpere 2010–2017

Bevillinger, tillatelser, autorisasjoner og erklæringer

Det ble i 2017 utstedt 430 advokatbevillinger, 239 til kvinner og 191 til menn.

Det ble utstedt 67 erklæringer til advokater som skulle avlegge prøve for Høyesterett, hvorav 17 til kvinner og 50 til menn. Det er senere notert at 26 advokater ble gitt tillatelse til å opptre for Høyesterett.

I 2017 ble 728 personer autorisert som advokatfullmektiger, hvorav 450 kvinner og 278 menn.

20 jurister ble gitt tillatelse til å yte rettsjelpvirksomhet med hjemmel i domstoloven § 218 annet ledd nr. 1. Det ble gitt fem rettsjelpstillatelser i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 (tilfredsstillende utdannelse innenfor spesielle rettsområder).

Det ble utstedt fem tillatelser til utenlandske EU/EØS-advokater i medhold av § 218 annet ledd nr. 4. Det ble i medhold av samme bestemmelse utferdiget seks tillatelser til advokater med statsborgerskap i land utenfor EU/EØS.

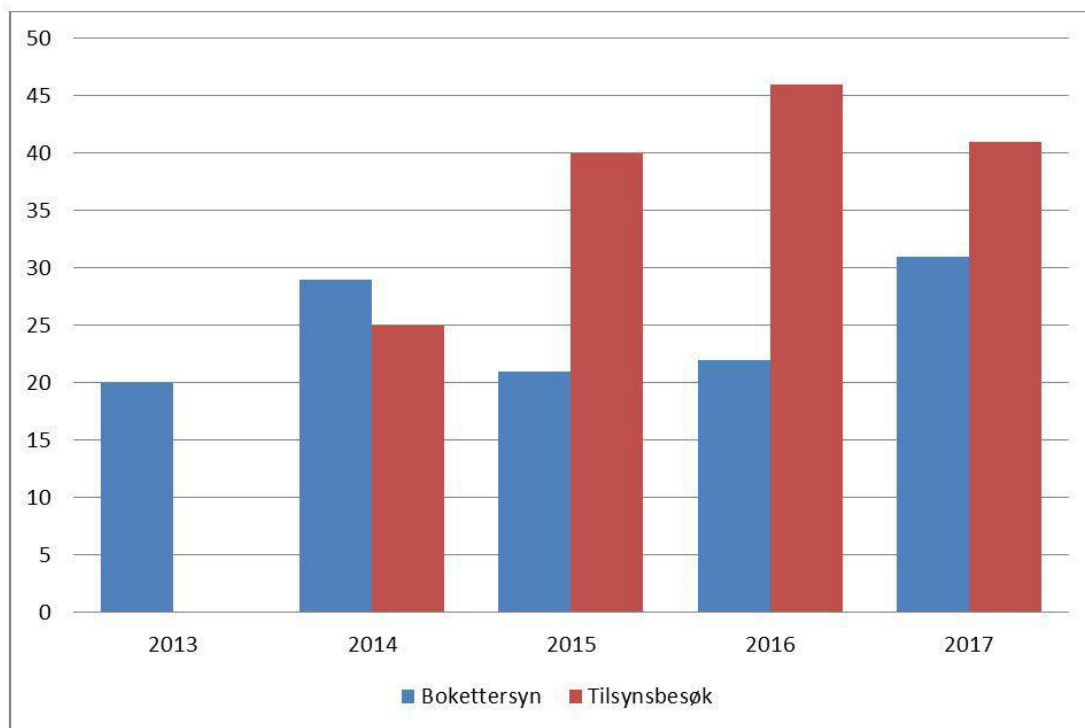
Innsendelse av egenerklæringer med revisoruttalelse og bidragsbetaling

I 2017 ble det registrert mottatt 4757 ordinære egenerklæringer med revisoruttalelse fra advokater/ rettsjelpere.

Tilsynsrådet sendte ut til sammen 437 purringer til advokater og rettsjelpere med krav om betaling av dobbelt bidrag, som følge av oversittelse av fristen for innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse og/eller betaling av bidrag. Tallet i 2016 var 489.

Bokettersyn og tilsynsbesøk

Det ble besluttet gjennomført 31 ordinære bokettersyn i 2017, som omfatter 62 advokater, hvorav 51 har regnskaps- og revisjonsplikt. Det ble i tillegg besluttet 41 tilsynsbesøk hos til sammen 499 advokater hvorav 358 hadde regnskaps- og revisjonsplikt.

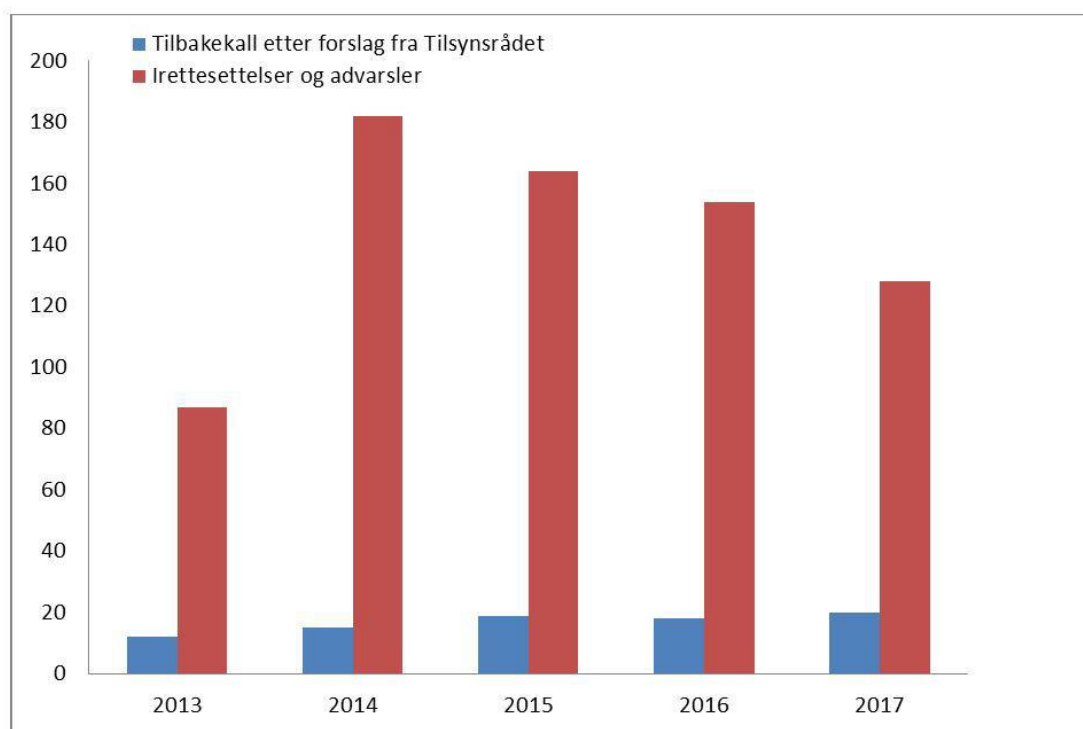

Antall bokettersyn og tilsynsbesøk 2013-2017

Meddelte reaksjoner

Tilsynsrådet har i 2017 meddelt 72 advarsler (87 advarsler i 2016) og 56 irettesettelser (67 irettesettelser i 2016) til advokater og rettshjelpere, jf. domstoloven § 225.

Av disse reaksjonene er 63 advarsler (76 advarsler i 2016) og 46 irettesettelser (49 irettesettelser i 2016) som følge av oversittelser av frister knyttet til betaling av bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden og/eller levering av egenerklæring med vedlegg (jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2 og 3, jf. domstoloven § 225 tredje ledd). Dette betegnes som formalovertrедelser. Manglende innsendelse av egenerklæring med vedlegg vil likevel ofte være en sterk indikator på manglende ajourhold og kontroll med virksomheten.

Reaksjoner 2013–2017

Søknader om advokatbevilling og autorisasjon som advokatfullmektig behandles normalt av Tilsynsrådets sekretariat. Til sammen syv søknader om advokatbevilling ble forelagt og vurdert av Tilsynsrådets styre i 2017. Alle disse var søknader om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall, hvorav tre ble avslått. To av vedtakene ble påklaget, hvorav ett er behandlet i 2017 og stadfestet av Advokatbevillingsnemnden.

Styret ble forelagt og behandlet i 2017 to søknader om autorisasjon av advokatfullmektig, hvorav én ble innvilget og én ble avslått. Sistnevnte er påklaget, men ikke behandlet av Advokatbevillingsnemnden.

Styret har i 2017 innberettet to advokater til Advokatbevillingsnemnden med forslag om suspensjon av advokatbevilling. I begge tilfeller har Advokatbevillingsnemnden fattet vedtak om suspensjon. I én sak foreslo styret for Advokatbevillingsnemnden å oppheve suspensjon av advokatbevilling, der nemnden vedtok å oppheve suspensjonen. I én sak har styret også foreslått gjeninntredelse av suspensjon for Advokatbevillingsnemnden. I dette tilfellet ble styrets forslag også tatt til følge av Advokatbevillingsnemnden.

Tilsynsrådet har i løpet av 2017 besluttet å politianmelde fem advokater. Dette er en økning fra 2016, der to advokater ble politianmeldt.

Innberetninger fra Tilsynsrådet til Advokatbevillingsnemnden

Tilsynsrådet har innberettet 21 advokater til Advokatbevillingsnemnden med forslag om tilbakekall av advokatbevilling på grunn av ett eller flere av følgende forhold:

- Ikke skikket til å drive advokatvirksomhet, og manglende tillit som er nødvendig i advokatyrket, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 1.
- Mislighold av plikten til å stille sikkerhet og betale bidrag, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2.
- Brudd på advokatforskriftens bestemmelser om advokaters regnskapsføring og behandling av betroede midler, herunder manglende innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 3.
- Ikke gitt tilfredsstillende forklaring til Tilsynsrådet, Advokatbevillingsnemnden eller Disiplinærnemnden om forhold som vedrører advokatvirksomheten når vedkommende blir bedt om å gi slik forklaring, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 4.

I elleve av sakene var tilbakekallsforslaget begrunnet i domstoloven § 230 første ledd nr. 1. I de øvrige sakene var forslaget om tilbakekall hjemlet i domstoloven § 230 første ledd nr. 2, nr. 3, eller nr. 4, eller i en kombinasjon av disse bestemmelsene.

Advokatbevillingsnemnden har i 2017 tilbakekalt 19 advokatbevillinger, alle som følge av innberetninger fra Tilsynsrådet. Én innberetning fra Tilsynsrådet resulterte i en advarsel til advokaten. I tillegg ble ett vedtak om tilbakekall omgjort før dette var meddelt advokaten, fordi forholdet i mellomtiden ble bragt i orden. Til sammenlikning var antallet tilbakekall i 2016 også 19, hvorav 18 ble vedtatt etter forslag fra Tilsynsrådet.

Når det gjelder rettshjelpere har Tilsynsrådet i fire saker innstilt på at det blir nedlagt forbud mot å drive rettshjelpvirksomhet, jf. domstoloven § 219 tredje ledd, jf. domstoloven § 225 tredje ledd. Advokatbevillingsnemnden har nedlagt forbud i alle disse sakene. Samtlige av sakene gjaldt advokater som hadde fått sin advokatbevilling tilbakekalt.

Forvalter

Tilsynsrådet har i 2017 besluttet å oppnevne forvalter i ti tilfeller, mot tretten tilfeller i 2016.

Søksmål

Det har blitt reist ett søksmål mot Tilsynsrådet i 2017. I saken var både Advokatbevillingsnemnden og Tilsynsrådet saksøkt. Søksmålet gjaldt gyldigheten av vedtak om å nedlegge forbud mot rettshjelpvirksomhet, og det ble gjort gjeldende at Advokatbevillingsnemnden og Tilsynsrådet var erstatningsansvarlige. Både Advokatbevillingsnemnden og Tilsynsrådet ble frifunnet i saken. Saken er ikke rettskraftig avgjort.

TILSYNSRÅDETS ØKONOMI

Tilsynsrådets virksomhet finansieres av årlige bidrag som landets praktiserende advokater og rettshjelpere plikter å betale. Bidraget fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet i samråd med Tilsynsrådets styre, jf. advokatforskriften § 4-3 første ledd. Bidraget til Tilsynsrådet for 2017 var fastsatt til kr 2.400 og var uendret i forhold til 2016.

Tilsynsrådet mottok kr 20.997.650 i bidrag fra advokater og rettshjelpere i 2017. 312 advokater og rettshjelpere har betalt dobbelt bidrag som følge av fristoversittelser ved bidragsbetaling og/eller innsendelse av egenerklæring med revisoruttalelse. 427 advokater og rettshjelpere har betalt halvt bidrag på grunn av kortere praksisperiode enn seks måneder. Tilsynsrådets styre avgjør plasseringen av Tilsynsrådets midler. Midlene har i 2017 vært plassert i bank, samt i ulike fond.

Samlet godtgjørelse til styrets medlemmer var kr 386.345.

Tilsynsrådet er i henhold til regnskapsloven ikke regnskapspliktig, men har likevel valgt å følge regnskapslovens bestemmelser.

Tilsynsrådets resultat for 2017 viser et underskudd på kr 3.193.139. Egenkapitalen utgjør ved årsskiftet kr 12.270.654. Det må her tas hensyn til periodiseringen ved at driftskapitalen innbetales i april/mai.

Årsaken til underskuddet er i det vesentlige en dramatisk økning i utgiftene vedrørende forvalteroppdrag, jf. domstolloven § 228. Økningen knytter seg særlig til to store boer og er derfor vanskelig å forutse. Styret ser med bekymring på denne utgiftsøkning. Tilsynsrådet vil derfor ha fokus på denne problemstillingen fremover og vil vurdere tiltak.

Sykefraværet i virksomheten i 2017 utgjorde 5,3 %, som innebærer en nedgang fra 2016 da sykefraværet utgjorde 9,4 %.

VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER OG MÅL

Tilsynsrådets arbeidsmengde er til en viss grad forutsigbar, og øker i takt med nye pålagte oppgaver samt stigende antall advokater og rettshjelpere.

Tilsynsrådet kan per i dag ikke se at det foreligger forhold som skulle påvirke Tilsynsrådets evne til å løse sitt samfunnsoppdrag kommende år.

Styret setter selv mål for sin virksomhet. Styret har for 2018 besluttet følgende særskilte mål:

- ✓ Opprettholde en høy faglig standard
- ✓ Opprettholde et høyt tilsynsnivå
- ✓ Videreføre tilsynsaktiviteten med fokus på tiltak mot hvitvasking
- ✓ Ferdigstille veileder for advokatene på hvitvaskingsområdet og internt strategidokument med risikoklassifiseringsmodell for utvelgelse av tilsynsobjekter
- ✓ Slutføre arbeidet med elektronisk innsending av egenerklæringer med årsregnskap via Altinn, samt ta i bruk og evaluere ordningen
- ✓ Gjennomgå saksbehandlingsrutiner med sikte på effektivisering, herunder digitalt førstevalg i søknadsprosesser mv.
- ✓ Videreføre arbeidet med å implementere EUs nye forordning om behandling av personopplysninger
- ✓ Fokus på kostnader ved forvalteroppdrag, herunder å utrede muligheten for å etablere en refusjonsordning eller lignende via advokatens sikkerhetsstiller

Oslo, 15. mars 2018

I styret for Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Helene Sundelin Johansen

Thomas Smedsvig

Berte-Elen Reinertsen Konow
leder

Hege Bjølseth
direktør

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

RESULTATREGNSKAP		2017	2016
	Note		
Bidrag fra advokater/rettshjelpere		20 997 651	20 535 337
Refusjonskrav vedr. bokettersyn	2	1 566 975	1 246 440
Refusjonskrav vedr. forvalterordning	2	1 609 931	
Sum driftsinntekt		24 174 556	21 781 777
Lønnskostnad	3,6	-11 673 746	-11 206 054
Avskrivning på varige driftsmidler	1	-533 174	-463 582
Annen driftskostnad	2,6	-15 551 877	-10 135 130
Sum driftskostnad		-27 758 796	-21 804 766
Driftsresultat		-3 584 241	-22 990
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		24 456	8 743
Annen finansinntekt	5	366 645	252 271
Annen rentekostnad			
Resultat av finansposter		391 101	261 014
Årsresultat		-3 193 139	238 025
Overføres til annen egenkapital		3 193 139	-238 025

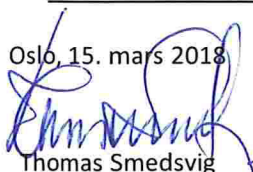
TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

BALANSE	Note	2017	2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Aktiverte EDB-kostnader	1	1 324 506	995 024
Varige driftsmidler			
EDB-utstyr	1	-	3 956
Inventar og kontormaskiner	1	163 104	9 938
Sum anleggsmidler		1 487 610	1 008 918
Omløpsmidler			
Fordringer			
Avsetning tap på fordringer		-432 832	-383 451
Andre kortsiktige fordringer		2 741 325	1 300 533
Forskuddsbetalt kostnad		44 546	45 651
Sum fordringer		2 353 038	962 733
Midler i fond			
Norske Pengemarked / Bank		3 777 407	3 745 345
Norske Aksjer		239 037	225 464
Utenlandske aksjer		721 163	650 063
Norske obligasjoner		3 571 435	3 477 506
Utenlandske obligasjoner		748 855	616 336
Totalt midler i fond	5	9 057 898	8 714 714
Kontanter og bank	4	3 309 178	8 163 432
Sum omløpsmidler		14 720 114	17 840 879
SUM EIENDELER		16 207 724	18 849 797
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	12 270 654	15 463 793
Sum opptjent egenkapital		12 270 654	15 463 793
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandører		1 204 250	563 618
Skyldig offentlige avgifter		1 069 855	1 025 973
Annen kortsiktig gjeld		1 662 966	1 796 412
Sum kortsiktig gjeld		3 937 071	3 386 003
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		16 207 724	18 849 797

Oslo, 15. mars 2018

Helene Sundelin Johansen

Thomas Smedsvig

Leder

Berte-Elen Reinertsen Konow

Hege Bjølseth

Direktør

TILSYNSRÅDET FOR ADVOKATVIRKSOMHET

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntektsføring

Inntektsføring skjer innenfor den regnskapsperioden som inntekten er opptjent.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Investeringer i fond er klassifisert som omløpsmidler og vurderes til markedsverdi.

Endring i markedsverdi inntektsføres som finansinntekt eller kostnadsføres som finanskostnad.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler som forringes i verdi avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig.

I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader.

Fordringer

Andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Ingen av fordringene forfaller om mer enn ett år.

Pensjoner

Forpliktelse eller pensjonsmidler knyttet til kollektiv forsikret pensjonsordning balanseføres ikke.

Note 1 Anleggsmidler

	Kontormøbler/ Inventar	Aktiverte EDB-kostnader	EDB-utstyr	Kontor- maskiner	Sum
Anskaffelseskostn. 01.01	1 000 466	7 820 194	797 785	433 954	10 052 399
Tilgang i perioden	244 656	767 210			1 011 866
Anskaffelseskostn. 31.12	1 245 122	8 587 404	797 785	433 954	11 064 265
Akk. avskrivninger	-1 082 018	-7 262 899	-797 785	-433 954	-9 576 655
Bokført pr. 31.12.	163 104	1 324 506	0	0	1 487 610
Årets avskrivninger	91 490	437 728	3 956		533 174
Avskrivningsprosent	33	20	33	33	

Note 2 Andre driftskostnader**Forenklede og vanlig bokettersynskostnader**

	2017	2016
Brutto kostnader	3 104 794	2 272 085
Innkrevde refusjoner	-1 566 975	-1 246 440
Nettokostnad	<u>1 537 819</u>	<u>1 025 645</u>

Forvalterkostnader

	2017	2016
Brutto kostn. forvalterordning	4 584 513	1 834 884
Innkrevde refusjoner	-1 609 930	0
Nettokostnad forvalterordning	<u>2 974 583</u>	<u>1 834 884</u>

Godtgjørelse til revisor

	2017	2016
Revisjonshonorar	<u>119 376</u>	<u>117 504</u>

Note 3 Lønnskostnader

Antall ansatte i 2017: 14 stk som tilsvarer 13,83 årsverk

Ytelsesbasert pensjonsordning omfatter alle ansatte og tilfredsstillers lovens krav til tjenstepensjonsordning

	2017	2016
Lønn	9 053 819	8 346 495
Trygderefusjon	-746 464	-518 039
Arbeidsgiveravgift	1 398 288	1 335 241
Pensjonskostnader	1 121 491	1 106 953
Styrehonorar TR	386 345	452 327
Styrehonorar ABN inkl. arb. avgift	171 673	228 910
Andre ytelser	288 592	254 167
	<u>11 673 746</u>	<u>11 206 054</u>

Ytelser til direktør

	2017	2016
Lønn	1 375 644	1 256 081
Pensjonskostnader	143 288	153 584
Annen godtgjørelse	14 153	13 476
	<u>1 533 085</u>	<u>1 423 141</u>

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til direktør, styrets leder eller andre nærstående parter.

Note 4 Kontanter og bank

	2017	2016
Kontanter	3 940	4 190
Bankinnskudd	545 212	7 652 092
Skattetrekkskonto	2 760 026	507 150
	<u>3 309 178</u>	<u>8 163 432</u>

Note 5 Finansinntekt/finanskostnad

	2017	2016
Markedsverdi		
Norske Pengemarked / Bank	3 777 407	3 745 345
Norske Aksjer	239 037	225 464
Utenlandske aksjer	721 163	650 063
Norske obligasjoner	3 571 435	3 477 506
Utenlandske obligasjoner	748 855	616 336
Total	<u>9 057 897</u>	<u>8 714 714</u>

Kostpris		
Norske Pengemarked / Bank	3 760 742	3 725 163
Norske Aksjer	178 487	198 017
Utenlandske aksjer	679 602	533 869
Norske obligasjoner	3 624 269	3 542 799
Utenlandske obligasjoner	743 633	616 499
Total	<u>8 986 733</u>	<u>8 616 347</u>

Avkastning		
Norske Pengemarked / Bank	55 523	78 658
Norske Aksjer	38 572	31 085
Utenlandske aksjer	146 612	48 248
Norske obligasjoner	93 930	104 407
Utenlandske obligasjoner	32 008	12 790
Megler honorar	-23 460	-22 916
	<u>343 185</u>	<u>252 272</u>

Note 6 Advokatbevillingsnemnden

	2017	2016
Styrehonorar og arb.avgift	171 673	228 910
Andre kostnader	62 162	79 402
Totalt	<u>233 835</u>	<u>308 312</u>

Note 7 Egenkapital

	2017	2016
Egenkapital pr. 01.01	15 463 793	15 225 768
Årets overskudd/underskudd	-3 193 139	238 025
Egenkapital pr. 31.12	<u>12 270 654</u>	<u>15 463 793</u>

Til styret i Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tilsynsrådet for advokatvirksomhets årsregnskap som viser et underskudd på kr 3 193 139. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av Årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 15. mars 2018

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink that reads 'Cato Grønnern'.

Cato Grønnern

Statsautorisert revisor

